Փարիզի Քաղաքապետ, Ժ. Փիֆոյ, Յ. Էյրոլ, Լ. Մարեն, Հրմտ. Զ. Խանզատեան

թիւնները, ինչ որ կը վայելէր Լուի-Ֆիլիպ թագաւորին օրով։ Այսինքն Կրթական Նախարարութիւնը պաշտօն ունի միայն օգնելու եւ պաշտպանելու ձեզ, երբ դուք հարկ տեսնէք անոր օգնութեան եւ պաշտպանութեան»։

Այսպէս, ամէն տարի, պաշտօնական հանդէսներուն տեղական կամ ազգային անձնաւորութիւնները եղան պսակը Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի ազգօգուտ օրրանին։

* * *

1939ի ուսումնական տարին փակելէ յետոյ, Տեսչութեան Հայրերը, ինչպէս ամէն տարի, կը մեկնին Իտալիա ամառնային արձակուրդները անցընելու։ Գերմանական բանակին շուտափոյթ պաշարումը Ֆրանսայի մայրաքաղաքին, հաղորդակցութեան ամէն կապ կը խզէ։ Վարժարանը կ'ենթարկուի ոմբակոծութեան եւ ցնցումներու. կը մնայ անբնակ եւ առանց պահապանի։

Սակայն պէտք է յիշատակել հոս Ալէմշահ Եղբայրներուն, Գուրգէնի եւ Կարպիսի, ցոյց տուած վեհանձնութիւնը եւ անկեղծ փարումը Վարժարանին հանդէպ. հոն կը հաստատուին անոնք, իրենց թանկագին մօր հետ, յաճախ ենթարկուելով ծանր վտանգներու, ու կը պահպանեն հայկական այդ կեդրոնը գերմանական դրաւումէն կամ արտաքին արկածներէն։

1945ի գինադադարով, Միաբանութիւնը կը խորհի վերարանալ Սեւրի Մուրատեան Վարժարանը. հակառակ իր ջերմ փափաքին, պատերազմի բերած չքաւորութիւնը, աւերները, գինք անկարելիութեան մը առջեւ կը դնէին նման մեծածախս գործի մը ձեռնարկելու։

Հոս ալ սակայն, Մուրատ-Ռափայէլեան Նախկին Աշակերտներու Միութիւնը գործադրեց իր ընարանը. «Աշակցիլ իրարու բարոյապէս ու նիւթապէս»։ Յօժարակամ յանձն առին կազմել Յանձնախումբեր եւ վերականգնել իրենց սիրելի վարժարանը։

8 Յունիս 1946ին Միաբանութիւնը Փարիզ կը դրկէ Հ. Սահակ Վրդ. Տէր Մովսէսեան՝ Տեսուչ, եւ Հ. Խաչատուր Վրդ. Վրթանէսեան՝ Մատակարար։ 17 Յունիս 1946ին, Մ. Ռ. Ն. Ա. Միութեան առաջին ժողովը տեղի կ'ունենայ Ալէմշահ Եղբայրներու սրահին մէջ, 40 աշակերտներով։ Հ. Սահակ Վրդ. ժողովը կը բա-